

Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Λιμένων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

Αρχές της Στρατηγικής λιμένων

- Η σύνδεση των Ελληνικών Λιμένων με τα Ευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα μεταφορών
- Η εδαφική συνέχεια της χώρας (συγκοινωνία/ακτοπλοΐα)
- Η ανάπτυξη και η απασχόληση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- Η Εθνική Στρατηγική αναθεωρείται κάθε 5 χρόνια

Γιατί απαιτείται η Στρατηγική;

Η Στρατηγική απαιτείται για:

- Την ανάπτυξη των λιμένων με βάση ολοκληρωμένο σχέδιο
- Την περιφερειακή ανάπτυξη
- Τη διασφάλιση του συντονισμού των παρεμβάσεων
- Την ιεράρχηση προτεραιοτήτων
- Την ορθολογική κατανομή των πόρων
- Την προσαρμογή στις σημερινές - διεθνείς εξελίξεις

Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για να πετύχει;

- Σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο
- Διαυγές και σταθερό ρυθμιστικό πλαίσιο
- Απλοποίηση των διαδικασιών
- Ανταποδοτική συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα

Οι επιδιώξεις Λιμένες = «οχήματα» ανάπτυξης

- Παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών σε όλα τα επίπεδα σε ανταγωνιστικές τιμές
- Ευέλικτη και αποτελεσματική διοικητική λειτουργία
- Κόμβοι εσωτερικών θαλάσσιων μεταφορών
- Αυξημένη συμμετοχή στο εσωτερικό και διεθνές διαμετακομιστικό εμπόριο
- Μέσα εξυπηρέτησης του θαλάσσιου τουρισμού
- Προσέλκυση επενδύσεων για υποδομές και μέσα

Πού βρισκόμαστε σήμερα

- 16 Λιμένες Διεθνούς Ενδιαφέροντος
 - 16 Λιμένες Εθνικής Σημασίας
 - 25 Λιμένες Μείζονος Ενδιαφέροντος
 - Πολυάριθμοι Λιμένες Τοπικής Σημασίας
- ~802 υφιστάμενοι λιμένες/λιμενικές εγκαταστάσεις, δημόσιοι και ιδιωτικοί, όλων των μεγεθών και χρήσεων.

Πού βρισκόμαστε σήμερα

- 12 Ανώνυμες Εταιρείες (Οργανισμοί Λιμένος)
- 23 Κρατικά Λιμενικά Ταμεία (ΚΛΤ) που εποπτεύονται από το ΥΝΑ/ΓΓΛΛΠ & τις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- 68 Δημοτικά Λιμενικά Ταμεία (ΔΛΤ)

Τι υλοποιείται μέσω του ΕΣΠΑ 2007-2013

- Ε.Π. «Ενίσχυση της Προσπελασιμότητας» (ΕΠ-ΕΠ): Υποδομές σε **5** μεγάλους λιμένες, κυρίως εντός Δ.Δ.Μ. της χώρας. Εντάξεις **115 εκατ. €**, συμβάσεις 92 εκατ. €.
- 5 ΠΕΠ: Λιμενικές υποδομές σε **41** λιμένες, κύρια καθώς και περιφερειακά, υποδομές τουριστικών και αλιευτικών καταφυγίων. Εντάξεις **238 εκατ. €**, συμβάσεις 115 εκατ. €.
- Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα
Παρεμβάσεις βελτίωσης τουριστικών υπηρεσιών (καταφύγια τουριστικών σκαφών). Εντάξεις έργων **28 εκατ. €**, συμβάσεις 1,8 εκατ. €.

Προκλήσεις

Παγκοσμιοποίηση του εμπορίου

- Αύξηση της ζήτησης για θαλάσσιες εμπορευματικές μεταφορές
- Ανάπτυξη και δραστηριοποίηση ανταγωνιστικών λιμένων στην Αν. Μεσόγειο

Ανάπτυξη όλων των μορφών θαλάσσιου τουρισμού

- Ανάπτυξη κρουαζιέρας αλλά με σχετικά μικρή συμμετοχή των ελληνικών λιμένων
- Αποσπασματική και ελλιπής ανάπτυξη τουριστικών λιμένων

Προκλήσεις

Ενδυνάμωση ρόλου ως πύλη της
Ε.Ε.
Ανάπτυξη Βαλκανικών και
Παρευξεινίων χωρών

- Διεύρυνση της «**δυνητικής ενδοχώρας**» για τους ελληνικούς λιμένες – πεδίο ‘επιρροής’
- Δυνητικός ρόλος των ελληνικών λιμένων ως **πύλες εισόδου**

Αδυναμίες

Πολυδιάσπαση φορέων

- Διασπορά γνώσης για λιμενικές λειτουργίες
- Έλλειψη αναπτυξιακού/ επιχειρηματικού σχεδίου
- Σύγχυση προτεραιοτήτων
- Έλλειψη «κρίσιμης μάζας» για την επίτευξη ολοκληρωμένης ανάπτυξης

Διασπορά αρμοδιοτήτων εποπτείας & ελέγχου

- Σύγχυση σε χρήστες και σε υποψήφιους επενδυτές
- Χαμηλή αποδοτικότητα / διαφυγή εσόδων

Αδυναμίες

Περιορισμένοι πόροι (ΠΔΕ)

- Υψηλή εξάρτηση από ΠΔΕ, αδυναμία αυτοχρηματοδότησης
- Αδυναμία συντήρησης υφιστάμενων και δημιουργία νέων επενδύσεων (υποδομές & ανωδομές)
- Μικρό ποσοστό για λιμενικές υποδομές σε σχέση με άλλα μέσα μεταφοράς (μόλις **3%** από 4,3 δις Π/Υ του ΕΠ-ΕΠ)

Αδυναμίες

Χαμηλή αξιοποίηση πόρων για λιμενικά έργα (απορρόφηση ΕΠ-ΕΠ **15%**, στοιχεία Σεπτ. 2012).

- Έργα με **τεχνική** δυσκολία.
- Έργα για τα οποία απαιτείται πλειάδα **αδειοδοτήσεων**, λόγω των πολλών εμπλεκόμενων φορέων, με αποτέλεσμα **χρονοβόρες διαδικασίες** (και απεντάξεις).
- Νέα ζητήματα:
 - **Οικονομική δυσπραγία αναδόχων.** Εκπτώσεις- διαλύσεις εργολαβιών.
 - Θέματα κρατικών ενισχύσεων.

ΟΡΑΜΑ

Ολοκληρωμένο και βιώσιμο εθνικό λιμενικό σύστημα για την οικονομική ανάπτυξη και την εδαφική συνοχή με παροχή υψηλής ποιότητας λιμενικών υπηρεσιών, συμμετοχή των λιμένων στα διεθνή δίκτυα εφοδιασμού και μεταφορών και έμφαση στην τοπική ανάπτυξη και απασχόληση

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 1

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ – ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΗΣ ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ 2

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.1

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ, ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΙΜΕΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1.2

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.1

ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΛΙΜΕΝΕΣ, ΜΑΡΙΝΕΣ)

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.2

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΔΙΑΜΕΤΑΚΟΜΙΣΤΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΠΟΥ ΔΙΑΚΙΝΕΙΤΑΙ ΜΕΣΩ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

**ΡΥΘΜΙΣΗ
(REGULATION)**

**ΔΙΟΙΚΗΣΗ
(MANAGEMENT)**

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΛΙΜΕΝΙΚΗ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
(PORT OPERATION)**

Επίπεδα Παρέμβασης

- Ρύθμιση/Εποπτεία
- Διακυβέρνηση λιμενικού συστήματος
- Υποδομές
- Ασφάλεια λιμένων – Περιβάλλον
- Χρηματοδότηση
- Ιδιωτικές επενδύσεις

Εξειδικευμένη εποπτεία από πλευράς δημοσίου

Δημιουργία ανεξάρτητης Ρυθμιστικής Αρχής Λιμένων για:

- την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής
- την εφαρμογή του διαχωρισμού αρμοδιοτήτων & λειτουργιών (port administration - port operation)
- την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και των χρηστών και καταναλωτών λιμενικών υπηρεσιών
- την εποπτεία της ορθής λειτουργίας του ανταγωνισμού – συμμετοχή ιδιωτών σε λιμενικές δραστηριότητες,
- την τήρηση κανόνων ισότιμης μεταχείρισης και διαφάνειας

Διακυβέρνηση λιμενικού συστήματος

- αναδιάρθρωση της οργανωτικής δομής του λιμενικού συστήματος
- εξορθολογισμός πλαισίου εποπτείας και λειτουργίας των λιμένων
- διαχωρισμός διοικητικών αρμοδιοτήτων και αρμοδιοτήτων του Δημοσίου (port administration), από τις εμπορικές δραστηριότητες και δραστηριότητες παροχής λιμενικών υπηρεσιών (port operation-services)
- δημιουργία νέων εταιρικών σχημάτων
- ανάθεση των εμπορικών δραστηριοτήτων σε ιδιώτες επενδυτές (ΤΑΙΠΕΔ)

Διακυβέρνηση λιμενικού συστήματος

1^η φάση – Διοικητική συνένωση 12 υφιστάμενων Α.Ε.
σε λιμενικά δίκτυα (Αρχές Λιμένων)

- **Αττικό Λιμενικό Δίκτυο:** Πειραιάς, Λαύριο, Ραφήνα, Ελευσίνα
- **Δίκτυο Λιμένων Βόρειας Ελλάδας:** Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Αλεξανδρούπολη, Βόλος
- **Δίκτυο Λιμένων Δυτικής Ελλάδας:** Ηγουμενίτσα, Πάτρα, Κέρκυρα
- **Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου**

Διακυβέρνηση λιμενικού συστήματος

1^η φάση – Αρχές Λιμένων και κύριοι λιμένες

- Λειτουργούν εκ μέρους του ελληνικού δημοσίου, όπως σήμερα («οικοπεδούχοι» - landlord model)
- Καταρτίζουν «Αναπτυξιακό Σχέδιο» Λιμένων
- Εκδίδουν διοικητικές πράξεις - **one stop shop**
- Καθορίζουν λιμενικά τέλη /είσπραξη από χρήστες
- Έχουν αρμοδιότητα για υλοποίηση έργων /συντήρηση υποδομών ή εξοπλισμού.
- Συνεργάζονται με αρμόδιους φορείς για θέματα ασφάλειας, αστυνόμευσης, τελωνείων κλπ.
- Διαχωρίζουν τις διοικητικές από τις εμπορικές τους δραστηριότητες (ειδικός χειρισμός για τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη, ως εισηγμένες ΑΕ)

Διακυβέρνηση λιμενικού συστήματος

2^η φάση – Επέκταση σε περιφερειακούς λιμένες (ΥΝΑ / ΥΠΕΣ)

- Καθορισμός κριτηρίων-κινήτρων συγχώνευσης Λιμενικών Ταμείων, σε συνάφεια με τη στρατηγική.
 - Πρόσκληση προς υφιστάμενα Λιμενικά Ταμεία για συγχώνευση σε εθελοντική βάση.
 - Όσα ΛΤ δεν συγχωνευθούν: διατήρηση σημερινού καθεστώτος για συγκεκριμένη μεταβατική περίοδο.
 - Λήξη της μεταβατικής περιόδου: εφαρμογή νέου πλαισίου λειτουργίας - ελάχιστα πρότυπα λειτουργίας / οικονομικοί απολογισμοί από όλα τα ΛΤ, είτε συγχωνευμένα, ή αυτόνομα.
- **Ολοκληρωμένο σχέδιο** συνενώσεων Λιμενικών Ταμείων σε νέες «Περιφερειακές Αρχές Λιμένων».

Βελτίωση και Ανάπτυξη Υποδομών

Κριτήρια ιεράρχησης αναγκών:

- εξυπηρέτηση συνδυασμένων μεταφορών
- εξυπηρέτηση εσωτερικών μεταφορικών δικτύων (ακτοπλοΐα και τουρισμός)
- εφαρμογή διεθνών κανονισμών για την ασφάλεια λιμένων και την προστασία του περιβάλλοντος
- ανάγκη ολοκλήρωσης έργων που είναι σε εξέλιξη
- ωριμότητα μελετών και αδειοδοτήσεων

Ασφάλεια Λιμένων – Προστασία Περιβάλλοντος

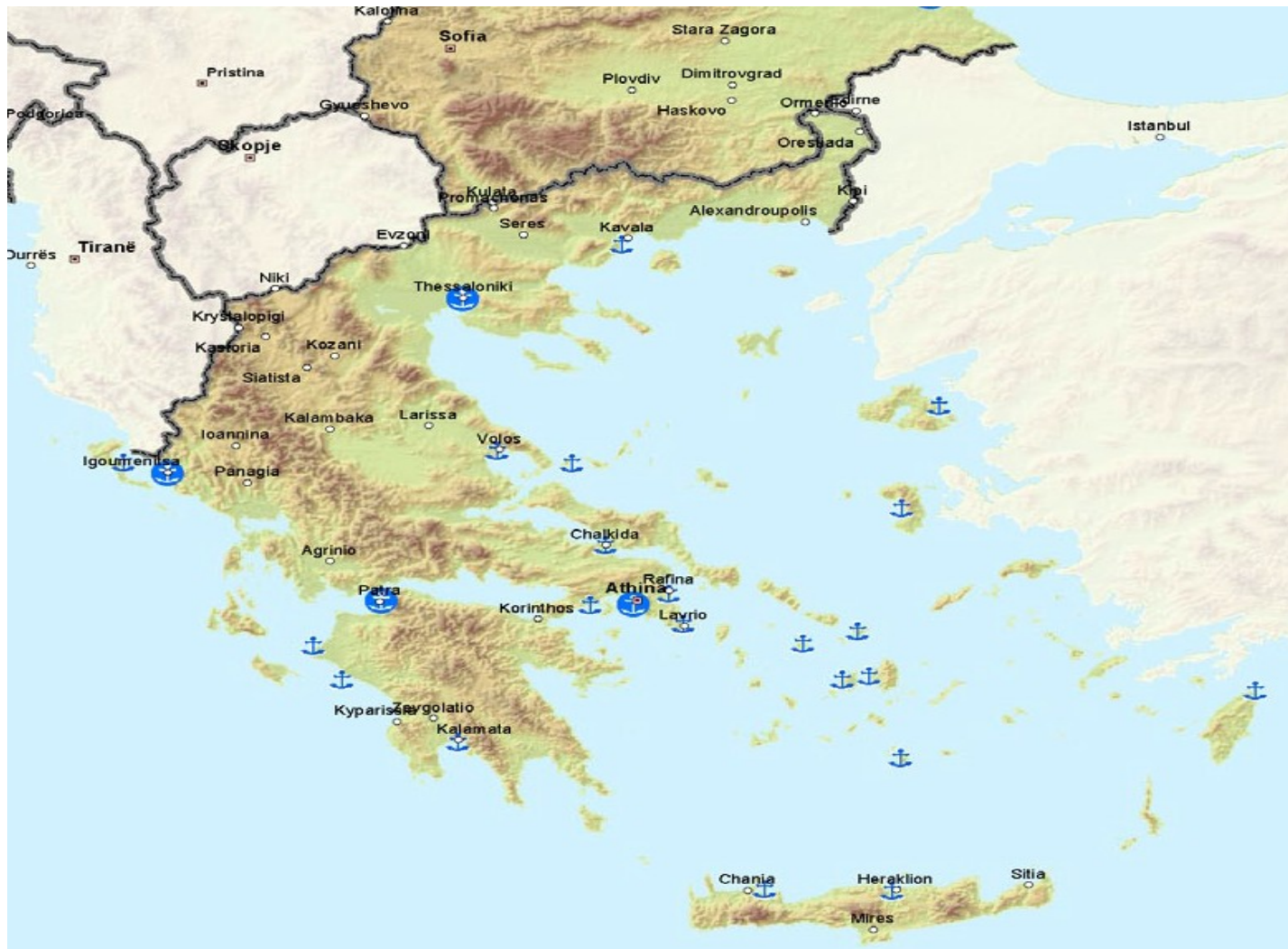
Εναρμόνιση προς όλους τους διεθνείς κανονισμούς/ΕΕ για:

- την ενίσχυση της ασφάλειας των πλοίων, λιμενικών εγκαταστάσεων και λιμένων (σχέδια ασφαλείας λιμένων, κρατικός έλεγχος λιμένων -Port State Control, Κώδικας ISPS - International Ship and Port Facility Security, κ.ο.κ.)
- την προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος στις λιμενικές εγκαταστάσεις

Χρηματοδότηση 2014-2020

CEF - ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Χρηματοδότηση 2014-2020

CEF - ΣΥΜΦΩΝΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

Κεντρικό δίκτυο (core network - 4 λιμένες+)

- Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (κυρίως Ταμείο Συνοχής)
- Connecting Europe Facility – (ανταγωνιστική διαδικασία και προδιαγεγραμμένα έργα)

Εκτεταμένο δίκτυο (comprehensive network - 25 λιμένες)

- Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΤΠΑ- Ταμείο Συνοχής)

Λοιποί Λιμένες

- Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (ΕΤΠΑ)

Ιδιωτικές Επενδύσεις ΤΑΙΠΕΔ

- πρόγραμμα αξιοποίησης Ελληνικών Λιμένων (Φεβ 2013)
- μελέτη πλεονεκτημάτων και χαρακτηριστικών κάθε Λιμένα / αξιολόγηση επενδυτικού ενδιαφέροντος
- διενέργεια διαγωνιστικών διαδικασιών, με την υποστήριξη των Αρχών Λιμένων όπου απαιτείται
- αξιοποίηση δραστηριοτήτων από ιδιώτες επενδυτές με κατάλληλη εμπειρία / θέση στην παγκόσμια αγορά, κυρίως μέσω παραχωρήσεων, με συμφωνημένο αντάλλαγμα
- συνάφεια με κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων
- πρόγραμμα παραχωρήσεων για θαλάσσιο τουρισμό / μοντέλο «Κεντρική – Περιφερειακές Μαρίνες»

Έργο ΥΝΑ- Αποτύπωση Λιμενικών Εγκαταστάσεων

Επικαιροποίηση (Οκτώβριος 2012) της καταγραφής των λιμενικών εγκαταστάσεων σε όλη την επικράτεια, με στοιχεία ανά:

- γεωγραφική θέση εγκατάστασης
- είδος λιμενικής εγκατάστασης: εμπορική, επιβατική, τουριστική, αλιευτικό καταφύγιο κ.α.
- φορέα διαχείρισης & νομική μορφή: Α.Ε., Λ.Τ., Δ.Λ.Τ., ιδιωτικές εγκαταστάσεις κ.α.
- λιμενική αρχή: Κεντρικό Λιμεναρχείο, Λιμεναρχείο, Υπολιμεναρχείο, Λιμ/κός Σταθμός κ.α.

Έργο ΥΝΑ- Νομοθεσία

- Επανεκκίνηση συνεδριάσεων της Επιτροπής Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων (ΕΣΑΛ)
- Κύρωση με Νόμο (Ν4081/2012) όλων των αποφάσεων της ΕΣΑΛ κανονιστικού χαρακτήρα από το 2002 μέχρι σήμερα (master plan λιμένων)
- Προεδρικό Διάταγμα 125/2012 (Προσαρμογή στην Οδηγία 2010/65/ΕΕ - διατυπώσεις υποβολής δηλώσεων για τα πλοία κατά τον κατάπλου ή/και απόπλου από λιμένες των κρατών μελών)
- Συνεργασία με Υπουργείο Εργασίας για το άνοιγμα του επαγγέλματος των φορτοεκφορτωτών λιμένων
- Σε εξέλιξη προετοιμασία νομοθετικού έργου.

Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Λιμένων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ

